29. 7. 2015

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

K přiměřenosti exekuce

Cílem tohoto článku je nastínit pojem přiměřenost v souvislosti s exekučním řízením, zejm. pak s akcentem na postižení a prodej nemovitých věcí.

Exekucí se rozumí nucená realizace plnění prováděná oprávněnými orgány, a to v rámci exekučního řízení.[1] Jedná se o zákonný prostředek procesního práva, kterého lze využít i proti vůli toho, vůči němuž směřuje. Na úvod je vhodné uvést, že provádění exekuce je úkonem procesněprávním a jeho provádění soudním exekutorem a soudem představuje postup upravený normami povahy veřejnoprávní, a je tedy vyloučeno, aby byl posuzován podle hmotněprávního ustanovení § 3 odst. 1 občanského zákoníku, tedy z hlediska rozporu či souladu s dobrými mravy, jakožto morálními pravidly. Je třeba zdůraznit, že smyslem exekuce totiž je, aby byla provedena, nikoli zastavena.[2]

Exekutor může exekuci provést pouze způsoby uvedenými v zákoně. Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (dále jen „**EŘ**“) v § 59 taxativním výčtem stanoví, jakým způsobem lze provést exekuci. Před vydáním exekučního příkazu musí exekutor dle § 47 EŘ posoudit, jakým způsobem bude exekuce provedena a je povinen zvolit takový **způsob** exekuce, **který není zřejmě nevhodný**, zejména k nepoměru výše dluhů povinného a ceny předmětu, z něhož má být splnění dluhu dosaženo. Princip přiměřenosti je obsažen v druhé větě § 58 odst. 1 EŘ, který stanoví, že: *„zajistit majetek k provedení exekuce lze nejvýše **v rozsahu bezpečně postačujícím** k uhrazení vymáhané pohledávky, jejího příslušenství včetně příslušenství, které se pravděpodobně stane splatným po dobu trvání exekuce, pravděpodobných nákladů oprávněného a pravděpodobných nákladů exekuce.*“[3]

Dle Mgr. Františka Korbela, Ph.D je třeba pojem bezpečně postačující vykládat tak: *„že postačuje pro okamžité provedení exekuce, nikoli tak, že postačuje např. k postupné úhradě srážkami ze mzdy nebo jinými teprve v budoucnu očekávanými příjmy povinného.*“[4]

Provést exekuci lze dle § 58 odst. 2 EŘ více způsoby, popřípadě i všemi zákonem stanovenými způsoby. K provedení exekuce více či všemi způsoby lze přistoupit současně nebo postupně. To je však možné učinit pouze v případě, že jeden ze způsobů provedení exekuce nepostačuje k uspokojení oprávněného.[5]

Pokud jde o **přiměřenost a vhodnost** zvoleného způsobu exekuce, je potřeba uvést, že **se zkoumá s ohledem na všechny okolnosti případu**. Tak například ve stanovisku Nejvyššího soudu ČSFR pod sp. zn. Cpj 159/79[6] je uvedeno, že ve věci sp. zn. E/675/76 Obvodního soudu pro Prahu 6 byl nařízen výkon rozhodnutí prodejem nemovitosti pro vymožení pohledávky – náhrady za spoluvlastnický podíl (25.555,- Kčs). Povinní namítali, že nemovitost byla odhadnuta částkou 143.279,- Kčs, což vysoko překračovalo nároky oprávněné. Městský soud v Praze v rozhodnutí sp. zn. 16 Co 137/77 správně uvedl, že povinní jsou důchodci a že z důchodu nelze v dohledné době

uspokojit vymáhanou pohledávku. I oprávněná je důchodkyní a nelze na ni spravedlivě požadovat, aby dlouhou dobu čekala na uspokojení svých nároků.

JUDr. Martina Kasíková na přednášce k novele exekučního řádu konané dne 4. 2. 2010 v Praze uvedla, že pokud srážky ze mzdy nepovedou k vymožení pohledávky oprávněného, nákladů exekuce a nákladů oprávněného v řádu 4 – 6 měsíců, je prodej nemovitostí přiměřený.[7] Dále pak uvádí, že: *„riziko razantního zásahu do majetku povinného je zcela legitimní, neboť je to právě povinný, kdo porušil svou povinnost plnit oprávněnému podle exekučního titulu*.“[8]

Neexistuje-li v konkrétních poměrech povinného jiný způsob exekuce, v jehož rámci lze exekuci efektivně a v přiměřené době provést nebo sice lze, ale v době nikoliv přiměřené, není zvolený způsob exekuce zřejmě nevhodný ani tedy, jestliže cena předmětu, z něhož má být uspokojení pohledávky oprávněného dosaženo, výši této pohledávky přesahuje významně. Tak např. v Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 1. 2011, sp. zn. 14 Kse 1/2010 je uvedeno, že: *„nařídí-li v této situaci soudní exekutor k vymožení pohledávky oprávněného ve výši 9 261 Kč a nákladů exekuci prodejem nemovitosti v hodnotě 1 500 000 Kč, není takový skutek kárným proviněním podle § 116 odst. 2 exekučního řádu, ve znění do 25. 6. 2009*.“[9]

Senát č. 20 Nejvyššího soudu ČR dále konstatoval, že v případě vydání exekučního příkazu prodejem nemovitostí se nevyžaduje, aby vydání předcházely neúspěšné exekuce jinými způsoby.[10]

Proti provedení exekuce prodejem nemovitých věcí může povinný podat dle § 268 odst. 4 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (dále jen „**OSŘ**“) návrh na **částečné zastavení exekuce**, byla-li exekuce nařízena v širším rozsahu, než jaký postačuje k uspokojení oprávněného, případně návrh na odklad dle § 266 odst. 2 OSŘ. V usnesení Nejvyššího soudu ČR, sp. zn. 20 Cdo 3632/2007 ze dne 15. 10. 2009 je uvedeno, že *„možnost zastavit exekuci v části přesahující uspokojení pohledávky oprávněného, jeho nákladů a nákladů exekuce soudu poskytuje ustanovení § 268 odst. 4 o.s.ř.; jde o oprávnění soudu omezit exekutora ve způsobech či rozsahu určitého způsobu zvoleného exekutorem k provedení exekuce (§ 47 odst. 1 a § 58 odst. 3 exekučního řádu). Přiměřenost zvolených způsobů exekuce deklaruje i ustanovení § 58 odst. 2 exekučního řádu, a to tím, že exekutor může zvolit více způsobů exekuce jen tehdy, jestliže k uspokojení oprávněného nepostačuje jen jeden z nich. Soud je tak oprávněn na základě ustanovení § 268 odst. 4 o.s.ř. zkoumat přiměřenost rozsahu prováděné exekuce (viz Kasíková, M. a kol. Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád). Komentář. 1. vydání. Praha: C.H.BECK, 2007. s. 204, 205).*“[11]

Dále se jeví vhodné uvést, že v případě, kdy povinný navrhne zastavení exekuce prodejem nemovitostí z důvodu tvrzeného nepoměru výše závazku a hodnoty nemovitostí, **pak je to on, kdo musí prokázat, že má jiný postižitelný majetek**.[12]

Závěrem lze tedy říci, že exekutor musí před vydáním exekučního příkazu posoudit způsob provedení exekuce. Provést exekuci více, popřípadě všemi zákonnými způsoby může však až v případě, jestliže jeden ze způsobů provedení nepostačuje k uspokojení oprávněného. Přiměřenost a vhodnost zvoleného způsobu se zkoumá s ohledem na všechny okolnosti daného případu. Pokud tedy např. nemovitá věc mnohokrát převyšuje dlužnou částku, nelze apriori usuzovat, že způsob provedení exekuce prodejem nemovité věci je nepřiměřený a nevhodný. A to z důvodu, že jiný způsob provedení exekuce může být buď méně efektivní, nebo jeho provedení by trvalo nepřiměřeně dlouhou dobu. Domnívá-li se povinný, že exekuce je nařízena v širším rozsahu, než jaký postačuje k uspokojení oprávněného, může proti provedení exekuce prodejem nemovitých věcí povinný podat buď návrh na částečné zastavení exekuce, nebo návrh na odklad. Důkazní břemeno však leží právě na povinném, který musí prokázat, že má jiný majetek, který lze postihnout.

Vojtěch Fiala,
paralegal

Urbášek & Partners, advokátní kancelář, s.r.o.

Národní 973/41
110 00 Praha 1

Tel.: +420 270 005 700
Fax: +420 270 005 701
e-mail: office@urbasekpartners.cz

---

[1] HENDRYCH, D. a kol., Právnický slovník, 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, 1445 s. ISBN: 978-80-7400-059-1.
[2] Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 4. 2006, sp. zn. 20 Cdo 2242/2005.
[3] § 58 odst. 1 věta druhá zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů.
[4] KORBEL, F., Nad změnami v exekučním řádu, Právní rozhledy, roč. 2009, č. 22, str. 797.
[5] Srov. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 10. 2012, sp. zn. 20 Cdo 352/2011.
[6] Stanovisko Nejvyššího soudu ČSFR ze dne 18. 2. 1981, sp. zn. Cpj 159/79, uveřejněné ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek č. 9-10, ročník 1981 pod č. 21, str. 525.
[7] KASÍKOVÁ, M., Přednáška k novele exekučního řádu ze dne 4. 2. 2010 v Praze.
[8] KASÍKOVÁ, M., Exekuční řád. Komentář. 3. vydání. Praha: C. H. BECK, 2013, 960 s. ISBN 978-80-7400-476-6.
[9] Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 1. 2011, so. zn. 14 Kse 1/2010.
[10] Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 2. 2004, sp. zn. 20 Cdo 179/2003.
[11] Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 10. 2010, sp. zn. 20 Cdo 3632/2007.
[12] Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 1. 2004, sp. zn. 22 Cdo 1229/2003.

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- Smluvní autonomie vs. ochrana slabší strany v moderním kontraktačním právu
- Reklamace vad stavby
- Konec „severních ateliérů“? Nový stavební zákon otevírá dveře k rekolaudaci ubytovacích jednotek na plnohodnotné byty
- Oceňování nemovitosti a přiměřená náhrada při zrušení spoluvlastnictví

- Byznys a paragrafy, díl 33.: Prevence střetu zájmů (jednatel × společnost)
- Úročení jistoty (kauce), kterou skládá podnájemce nájemci - II. díl
- Když obecní pozemky již nemusí být obecní – institut mimořádného vydržení v obecním právu
- Střet zájmů členů volených orgánů obchodních korporací: pravidla, proces a následky
- Dvě kiwi denně: EU schválila první zdravotní tvrzení pro čerstvé ovoce
- Nová „tlačítková" povinnost pro e-shopy
- Digital Omnibus: Revoluce v datech, nebo jen nová zátěž pro podnikatele?